

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ РИНКОВОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Букреева А.О., здобувачка вищої освіти*,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
Клименко Д.Р., здобувач вищої освіти,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
Лумей В.Б., здобувач вищої освіти,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

У вельми складних умовах глобальних ринкових трансформацій, посилення конкурентної боротьби та широкомасштабної цифровізації усіх сфер людської діяльності, підприємствам, із метою підвищення своєї ефективності та конкурентоспроможності, необхідно шукати якісно нові управлінські підходи. Менеджмент, що реалізується на інноваційній основі передбачає використання сучасних технологій, новітніх методів організації праці та управління персоналом, а також застосування гнучких бізнес моделей [1]. Ключовими інноваційними підходами до управління підприємством, що сприяють підвищенню його ефективності, на сьогодні є наступні:

1. Цифровізація, як один із найпотужніших драйверів ефективного управління, що включає автоматизацію бізнес-процесів, застосування великих даних (Big Data) для аналізу ринку та клієнтської поведінки, а також використання штучного інтелекту (AI) для прогнозування трендів і прийняття виважених рішень. Зокрема, CRM-системи (Customer Relationship Management) дозволяють ефективніше управляти відносинами з клієнтами, персоналізувати послуги та швидше реагувати на запити, а ERP-системи (Enterprise Resource Planning) інтегрують усі бізнес-процеси підприємства в єдину інформаційну платформу, що значно покращує координацію між підрозділами та знижує рівень витрат.

2. Традиційні жорсткі структури управління поволі поступаються місцем гнучким підходам, таким як Agile та Lean. Agile-управління передбачає адаптивність до змін, використання коротких ітерацій у проєктній діяльності та активну взаємодію усіх учасників процесу. Методологія Lean, при цьому, спрямована на усунення непотрібних витрат, підвищення продуктивності та оптимізацію робочих процесів.

* Науковий керівник – Грідін О.В., к.е.н., доцент

Організації, які впроваджують зазначені та подібні до них підходи, швидше адаптуються до ринкових змін, ефективніше керують ресурсами та підвищують мотивацію співробітників, залучаючи їх до процесу прийняття рішень.

3. Управління на основі даних (Data-Driven Management). У сучасних умовах бізнесові рішення все частіше приймаються на основі аналізу даних. Використання аналітичних платформ дозволяє підприємствам оцінювати ефективність своїх дій, прогнозувати попит на продукцію, а також виявляти слабкі місця в операційних процесах. Наприклад, ритейл-компанії активно використовують аналіз споживчих даних для персоналізації пропозицій та підвищення продажів, а виробничі підприємства застосовують IoT-рішення (Інтернет речей) для моніторингу обладнання та оптимізації виробничих процесів.

4. Застосування інноваційних підходів до управління персоналом, зокрема: гейміфікація (ігрові механіки для мотивації працівників та підвищення їхньої залученості); гнучкі моделі зайнятості (віддалена робота, гнучкий графік та проєктна зайнятість); корпоративні платформи навчання (e-learning-системи для підвищення кваліфікації працівників) тощо. З практичного досвіду відомо, що організації які впроваджують сучасні підходи до управління персоналом, мають нижчий рівень плинності кадрів і вищий рівень задоволеності працівників [4].

5. Приділення підприємствами посиленої уваги екологічній та соціальній відповідальності. Впровадження принципів сталого розвитку дозволяє не лише зменшити негативний вплив на довкілля, а й покращити імідж організації серед клієнтів та партнерів. Сучасні підприємства використовують зелені технології, мінімізують відходи виробництва та переходять на альтернативні джерела енергії. Крім того, вони активно беруть участь у соціальних проєктах, що позитивно впливає на їхню репутацію.

У сучасному світі новітні технології змінюють підходи до управління бізнес-процесами, підвищуючи їх ефективність та стають рушійною силою трансформації бізнесу, забезпечуючи швидкість, гнучкість і продуктивність на рівнях, які раніше були недостижними.

Одним із головних чинників впливу технологій на бізнес-процеси є автоматизація. Використання роботизованих систем (RPA), CRM-систем для управління клієнтами та ERP-систем для інтеграції бізнес-процесів дозволяє організаціям скорочувати витрати часу та ресурсів. Натомість розвиток великих даних (Big Data) дозволяє збирати

та аналізувати величезні масиви інформації. Завдяки штучному інтелекту та машинному навчанню бізнес отримує можливість прогнозувати зміни попиту, оптимізувати постачання, аналізувати поведінку споживачів і розробляти ефективні маркетингові стратегії. Перехід організацій до застосування хмарних технологій значно змінив спосіб організації робочого процесу. Використання таких платформ як Amazon Web Services (AWS) чи Google Cloud дозволяє зберігати дані та керувати бізнесом віддалено, що підвищує гнучкість та адаптивність організацій до змін ринку. У сфері виробництва та логістики Інтернет речей (IoT) відіграє ключову роль. Завдяки встановленим датчикам, що відстежують стан обладнання, можливо передбачити несправності й уникати простоїв. У сільському господарстві IoT дозволяє контролювати стан ґрунтів та оптимізувати використання ресурсів. Зі зростанням цифровізації бізнесу питання кібербезпеки набуває критичного значення. Використання блокчейну, багатофакторної аутентифікації та систем штучного інтелекту для виявлення загроз допомагає захистити дані від кіберзлочинців.

Безумовно, впровадження інновацій є ключовим чинником розвитку сучасного бізнесу. У той же час цей процес супроводжується численними ризиками та обмеженнями, які можуть завадити успішній реалізації інновацій. До основних із них можемо віднести [2-3; 5]:

- значні фінансові ризики, адже розробка та впровадження інновацій потребує значних грошових вливань. Не всі організації мають достатньо вільних коштів, щоб забезпечити стабільне фінансування нових технологій, продуктів або послуг. Крім того, інвестиції в інновації завжди пов'язані із невизначеністю, оскільки не можна гарантувати повернення вкладених коштів;

- наявність істотних технологічних обмежень, оскільки сучасні інноваційні рішення вимагають складної технічної інфраструктури та можуть бути несумісними з існуючими системами. Інколи підприємствам доводиться повністю оновлювати свої технологічні платформи, що є дорогим вартісним та вельми трудомістким процесом;

- активний супротив змінам з боку персоналу, який виникає внаслідок того, що інновації часто змінюють звичні бізнес-процеси та потребують від співробітників оволодіння новими навичками. Опір персоналу, спричинений побоюванням втрати роботи або необхідністю адаптації до нових умов, також може стати значною перешкодою. Внаслідок цього, без належної комунікації зі співробітниками та їх відповідної мотивації ефективно впровадження інновацій буде ускладнене;

– нестабільність ринку та жорстка конкуренція. Швидкі зміни у ринковому середовищі спроможні зробити інновацію нерелевантною ще до її повноцінного впровадження. Крім того, конкуренти можуть запропонувати більш досконалі рішення або ж скопіювати інновацію, що знизить її унікальність;

– значні правові та регуляторні обмеження, адже будь-які нововведення повинні відповідати чинному законодавству та стандартам. В окремих галузях, зокрема таких як медицина, фармацевтика чи фінанси, отримання дозволів на впровадження інновацій є вельми тривалим і складним процесом;

– наявність культурних та соціальних бар'єрів, оскільки не усі інноваційні стратегії знаходять підтримку у суспільстві через відмінності в менталітеті, традиціях або етичних нормах населення країни, окремого регіону чи місцевості. Наприклад, нові методи ведення бізнесу або технології, які негативно впливають на екологію, дуже часто зустрічають вкрай негативну реакцію громадськості.

Висновки. Застосування інноваційних підходів є необхідністю для організацій, які прагнуть розвиватися та залишатися успішними у довгостроковій перспективі. Інноваційні підходи до управління підприємством дозволяють підвищити ефективність роботи, оптимізувати бізнес-процеси та забезпечити конкурентні переваги. Використання цифрових технологій, гнучких методів управління, аналізу даних, сучасних практик роботи з персоналом та принципів сталого розвитку дає змогу підприємствам швидше адаптуватися до ринкових змін і досягати стратегічних цілей. Однак, технологічний прогрес вимагає від бізнесу не лише інвестицій у цифровізацію, а й адаптації до нових умов, що визначатимуть його конкурентоспроможність у майбутньому. Попри значні переваги, інноваційні стратегії супроводжуються значними ризиками, які можуть завадити їхній успішній реалізації. Успіх інноваційного розвитку залежить від ретельного аналізу потенційних загроз, стратегічного планування, відповідної підготовки персоналу та адаптації до змін у ринковому середовищі. Лише комплексний підхід дозволить подолати усі обмеження та отримати максимальні переваги від впровадження інновацій.

Література:

1. Zaika S., Hridin O., Zaika O. Innovations in sustainable agricultural development: trends, issues, perspectives. *Електронний журнал «Економіка та суспільство»*. 2023. Вип. 52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-69>
URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2582/2500>

2. Безус А.М., Чуйок М.Г. Стратегія підвищення інноваційної діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/45.pdf

3. Грабчук І., Бугайчук В., Аляб'єва В. Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-84> URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1861/1793>

4. Грідін О.В. Загальні тенденції та характерні аспекти digital-трансформації сфери HR-менеджменту. *Електронне наукове фахове видання «Східна Європа: економіка, бізнес та управління»*. 2023. № 3 (40). С. 10-18. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.40-2> URL: http://easterneurope-ebm.in.ua/journal/40_2023/4.pdf

5. Грідін О.В. Ключові проблеми формування інноваційно-інвестиційної моделі розвитку аграрної сфери економіки та шляхи їх вирішення. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2019. № 2. С. 11-20. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2019-2-2> URL: http://apie.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/apie_2019_r02_a02.pdf

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Залевський Ю.О., аспірант,

Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького, м. Львів, Україна

Минів Р.М., кандидат економічних наук, доцент,

Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького, м. Львів, Україна

Одним із чинників економічного та інноваційного розвитку країни є ефективна інвестиційна діяльність, яка сприяє забезпеченню високих темпів економічного зростання та підвищенню добробуту суспільства. Його ефективність впливає на перспективи функціонування країни в цілому та є рушійною силою економічного розвитку та виходу з кризи. Агропромисловий комплекс у цілому та його основна складова – аграрне виробництво – є галузями, що формують економічну систему будь-якої країни, формуючи продовольчу, а отже, національну безпеку та незалежність країни. Тому питання стану та динаміки інвестиційних процесів розвитку аграрних підприємств є особливо актуальними.